

Sixth European Social Science History Conference, Amsterdam, 22. - 25. ožujka 2006.

Godine 1996. Međunarodni institut za socijalnu povijest iz Amsterdama (Internationaal Instituut Voor Sociale Geschiedenis) započeo je zamašan projekt dvogodišnjeg sazivanja Konferencije europske društveno-znanstvene historije (European Social Science History Conference, dalje ESSHC) u suradnji i prema modelu godišnjeg kongresa Američkog udruženja za društveno-znanstvenu historiju (American Social Science History Association). Cilj ove konferencije jest interdisciplinarni dijalog znanstvenika koji istražuju prošlost primjenom metoda društvenih znanosti. Uz iznimku pete ESSHC, održane 2004. na berlinskom Sveučilištu Humboldt, ova velika međunarodna konferencija redovito se sazivala u kongresnim i sveučilišnim središtima Nizozemske: 1996. u Noordwijkerhoutu, 1998. i 2000. u Amsterdamu, 2002. u Den Haagu.

Posljednja, šesta ESSHC održana je drugi put u velikom amsterdamskom kongresnom središtu RAI od 22. do 25. ožujka 2006. S obzirom na broj sudionika (oko 1.300) te broj održanih tematskih sjednica (više od 330) u sklopu 28 stalnih kongresnih sekcija, i u Amsterdamu se ponovio izniman uspjeh berlinske konferencije. Sljedeća ESSHC sastat će se potkraj veljače 2008. na Sveučilištu u Lisabonu, a svi zainteresirani mogu se obratiti organizatorima na elektroničku adresu esshc@iisg.nl ili potražiti podatke na web-adresi <http://www.iisg.nl/esshc>.

Na šestoj ESSHC sudjelovali su znanstvenici iz cijeloga svijeta. Jednako kao i prethodnih godina, oko 3/4 svih sudionika došlo je iz Europe, nešto manje od 1/4 sa sjevernoameričkog kontinenta te u simboličnom broju iz Južne Amerike, Afrike, Azije i Australije. Skroman udio znanstvenika iz istočne Europe (6%) nasuprot, primjerice, 17% kolega iz zemalja Beneluxa ili pak 15% iz Velike Britanije i Irske ili čak 19% znanstvenika sa sjevernoameričkog kontinenta može se zasigurno objasniti i vrlo visokim troškovima sudjelovanja, koji obilježavaju konferenciju od njezina početka. Tek je trećina okupljenih znanstvenika u Amsterdamu djelatna u sklopu sveučilišnih odsjeka, instituta, istraživačkih središta i programa koji se referiraju pod općim nazivom povijesni, odnosno historijski. Popis sudionika Šeste ESSHC razotkriva gotovo kaotično mnoštvo institucionaliziranih područja istraživanja velike većine preostalih znanstvenika. S obzirom na zastupljenost, među njima treba izdvojiti sljedeće grupe: društvene znanosti i sociologiju, ekonomiju i financije, geografiju (socijalnu i humanu), antropologiju (socijalnu i kulturnu), rodni i ženski studiji, medicinu i javno zdravstvo, politologiju, specijalizirane grane povijesti, kulturalne studije, demografiju te znanost i tehnologiju. Od povijesnih disciplina najbrojnije su bile zastupljene socijalna, ekonomska, oralna i urbana povijest, zatim medijevistika, moderna i suvremena povijest te povijest medicine i povijest znanosti.

ESSHC, dakle, ne uokviruje neka specifična povijesna ili društvena tema, nego rad po tridesetak stalnih sekcija s problemski, regionalno i vremenski vrlo razgranatom, odnosno otvorenom tematskom strukturom. Na šestoj konferenciji u Amsterdamu izlagala se multidisciplinarna problematika u rasponu od prethistorije do nedavnih događaja. To dobro pokazuju neki od naslova izlaganja poput "Environmentalism in Prehistoric Societies Studies: to the problem of chronological frontiers of environmental history" (Olena Smyntyna), ili pak "The Digitalization of the Mobile Phone - The GSM Standardization as a Successful Learning Process" (Patrick Kammerer), "Child poverty in the 21 century" (Beata Csibor) itd. Najmanja sekcija *Antiquity* sastoji se od dvije tematske sjednice, a one najveće imaju i po nekoliko desetaka tematskih sjedni-

ca. Među najvećim i najznačajnijim sekcijama šeste ESSHC mogu se izdvojiti *Ethnicity and Migration, Family and Demography, Labour, Women and Gender, Social Inequality, Criminal Justice, Culture, Oral History, Elites* i *Politics*.

Na konferenciji su, već uobičajeno, bile najbrojnije teme iz 19. i 20. st., prostorno distribuirane na sve svjetske regije, no, dakako, najviše njih odnosilo se na područje zapadne i sjeverne Europe. Već i nasumičan odabir nekolicine naslova sjednica, u sklopu kojih se raspravljala problematika moderne i suvremene socijalne povijesti, ilustriraju bogatstvo metodoloških pristupa, oslonjenih prije svega na istraživanje procesualnosti, često u komparativnoj te vrlo često u rodnoj perspektivi. Prikazana istraživanja utemeljena su i na društvenoj aktualnosti, tj. kritici te raznovrsnosti postavljenih pitanja, među kojima dominiraju ona vezana uz područje rada, radništva i gospodarstva. Ovom prilikom izdvajam sljedeće naslove sjednica: "Microfinances, Poor Law and Urban Sustainability, 19th-20th Centuries" (sekcija *Social Inequality*), "From Custom to Profession. The Professionalization of Agriculture in the 19th and 20th Centuries" (s. *Rural*), (s. *Latin America*), "Remembrance and Cultural Patterns: Individual Memory, Official Offers and Collective Patterns of Memory of Slave and Forced Labourers" (s. *Oral History*), "Immigrants and Citizens: Twentieth Century Jewish Migration and Absorption in Comparative Perspective" (s. *Ethnicity and Migration*), "Migration, Marriage and National Identity" (s. *Women and Gender*), "Marketing Health" (s. *Health*), "Audiovisual Representation of War II" (s. *Culture*), "Diamond workers at War and the Relocation of the Diamond Industry: Belgium, Germany and Palestine" (s. *Labour*), "Infant Mortality and Gender" (s. *Family and Demography*), "Horse Racing and Gambling: Ethnicity, Class and Gender" (s. *Labour*), "New Trans-National Approaches to the History of Drugs" (s. *Criminal Justice*), "Constructing the Body" (s. *Oral History*), "Psychiatry and Sexual Deviances" (Sexuality), "Globalization and Change" (s. *Asia*), "New Reactionaries: the Cultural Politics of the Right in Contemporary Europe" (*Culture*) itd.

Deseta godina okupljanja europskih i svjetskih znanstvenika u Amsterdamu nedvojbeno pokazuje da je rodni pristup postao neizostavan u objašnjenju društveno-povijesnih fenomena. Sveprisutnoj rodnoj orijentaciji dijaloškog diskursa sudionika pridonijela je glavna zvijezda šeste ESSHC - ikona američke i svjetske feminističke historije, teoretičarka i začetnica rodne povijesti Joan Wallach Scott. U svom predavanju "History as Critique" na plenarnoj sjednici drugoga dana skupa J. W. Scott je branila važnost potisnute tradicije pisanja historije kao društvene kritike, "zabrinjavajuće prisutne", kako je istaknula, u američkom znanstvenom miljeu. J. W. Scott je i predsjedavala te vodila diskusiju na sjednici "Was there a Cultural Turn? Representation, Discourse and the Politics of Cultural History" u sklopu sekcije *Culture*, dosljedno i šarmantno usmjeravajući raspravu u duhu historije roda.

Na šestoj ESSHC čula su se i dva izlaganja s tematikom iz hrvatske prošlosti. Američki povjesničar John Ashbrook predavao je u sklopu sekcije *Nations and Nationalism* pod naslovom "The goat or the bull? The Politicization of National and Regional identities in the Croatian Istrian borderland in the 1990s". Moje predavanje "Ethnicity and Modernization: the Serbian Elite in Croatia at the End of the 19th and the Beginning of the 20th Century" prikazano je u sjednici "Economy, Regime and Resistance" sekcije *Elite*. Niti na prijašnjim konferencijama nije sudjelovao veći broj kolega iz Hrvatske, pa se nadam da će se u sljedećim godinama taj negativan trend promijeniti. Svima zainteresiranima za istraživanje tema iz hrvatske prošlosti niz korisnih obavijesti, ali i inspirativne metodološke obrasce zasigurno pružaju i obrade tema iz nama susjednih zemalja srednjoeuropske, mediteranske ili istočnoeuropske regije,

posebice vezane uz prošlost Austrije, Mađarske, Italije, Bosne i Hercegovine, Srbije itd. Velik dio prikazanih predavanja šeste konferencije oglašen je na konferencijskoj web-adresi <http://www.iisg.nl/esshc> pa zainteresirane upućujem da tamo potraže detaljnije obavijesti o pojedinim predavanjima.

Na šestoj ESSHC ponovno me je najviše oduševio dijaloški koncept sjednica - žive rasprave i prštanje mnoštva pitanja nije nedostajalo niti nakon moga predavanja, pa predviđenih 30 minuta slobodne rasprave po svakom izlaganju počesto nije dovoljno. Visokoj kvaliteti rasprave bitno pridonose dva temeljna pravila sudjelovanja - tekstovi svih predavanja moraju se poslati mjesec dana unaprijed sudionicima pojedine sjednice, a njihov komentar unaprijed pripremaju prijavljeni diskutanti, u pravili priznati autoriteti iz određenoga područja. Kvalitetu šestog kongresa podignuli su i prateći događaji poput prigodne prodajne izložbe knjiga renomiranih izdavača, primjerice nizozemskog *Aksant* ili engleskog *Cambridge University Press*. Predzadnji dan konferencije organizirana je kružna vožnja amsterdamskim kanalima u sklopu tematske sjednice "Water in the City", na žalost samo za ograničen broj sudionika (60) i uz dodatne troškove. Iste večeri održana je i projekcija britanskog filma "Street Corner" Muriela Boxa iz 1953., koji daje izvrstan uvid u poslijeratna društvena stajališta o policiji i ulozi žene u policijskoj službi.

Velike skupove poput ESSHC u pravilu je teško organizirati bez nekih negativnih popratnih pojava. Tako, primjerice, niti na ovoj konferenciji nisu nedostajali problemi s upotrebom tehničke opreme za prezentaciju izlaganja, ili pak nedostatak većeg broja zajedničkih okupljanja svih sudionika, koji je rezultirao njihovom disperziranosti. Sudionici su se u stankama uglavnom užurbano premještali na neku od brojnih paralelnih sjednica, raštrkanih po bezbrojnim sobama golemoga amsterdamskog RAI-ja. No, to je ipak zanemarivo u odnosu na činjenicu da je ova Konferencija, svojom masovnošću i jedinstvenošću u Europi, redovitim održavanjem te sudjelovanjem brojnih značajnih imena europske i svjetske povijesti, već odavno osigurala epitet jednog od najznačajnijih događaja u području povijesnih znanosti.

NIVES RUMENJAK